

AITA

SANTUAREN

ITZA

Urrillaren 9'an XII Pio beste mundura joan zitzaigun. Eriotzak, lapur tankeran, gutxiena uste gendunean kristau erriari Aita ta Arzaia kendu dio. Azken emeretzi urte aietan, kristauak ez-ezen gizadi ososak ere Aita zarrari itzal zion. Katolikoak, kristau ta gogo oneko gizonak oro ain biotzako zuten gizon santu ura il dala jakitean barnean sortu zaizkien biotz samiñak agertu ditute. Semeak Aita il berria nergartu oi duten bezela, gizadiak ere negar dagio, iñor ez bezelako gizon jakintsu, pakezale ta santua galdu dula konturatzean. Erri-agintariak Kardenal biltzarrari bidali dizkioten biotz-min agurretan "gizadiak XII Pio'ren eriotzarekin galera ordaiñeza" izan dula aitortzen dute.

Ez dabiltz oker. Eleizak gizaldien barrera izan ditu zuzenlarri ospetsuak, bañan au bezelakoak gtxi. Izan ere era guztietara agertu zaigu XII Pio aundi, maitagarri, txalogarri: erabateko gizon, pakezale, mota guztitako jakintzetan ikasia, apaiz, irakasle, artzai ta santua batezere.

Santua batez ere.

Ypar-Ameriketako Lendakariak ola zion biotz miña agertzean:" Aita Santuaren eriotzarekin gizadia len baño txirogo

gelditu da. Bere bizitza Jainkoarentzako zaletasunez beterik zegoen". Otoitzean ikusita berarekin mintzatu diranak diote, gogo zerutarrez inguratirik bizi zala. Bete-betean bizi zun barne-bizitza kanpora azaltzen zitzaion. Mundu guztiko zintzoen iritziak santutzat jota dauka. Zer oribaño pozgarriagorik kristauontzat, bere seme kuttunontzat?

Pakezale.

Erri-Agintariak ere gora jasotzen ditue XII Pioik aizkeneko 19 urtetan ta batez ere Pedroren Alkira igo zan egunetan, mundu guztian zabaldu ziran guda zakar baten txinpartak itzaltzeko egin zitun alegiñak. Guda bere ondarrera iritxi zanean, kukurruku jo zuten erri gagusiei pake zuzenaren oñarriak garbi azaltzen dizkie: "Aizatu ditzagun gezur eta gorrotoa, betoz aien ordaiñez egia ta elkar maitasuna" [A.A.S., 37 (1945), 129 S.].

Ez itzez bakarrik, baita ere otoitz eta diru-laguntzaz begiratu du pakearen alde. Guda-erasoa Erromako urira erortzean gizartea arritzeko eran, XII Pioik bere seme kuttunontzat ardurarik txalogarrienak azaldu zitun. Kalez-kale, eriotzaren bildurrik gabe zaurituak eta bear gorrienean agertzen ziranei laguntza ugaria zabalduz ibilli zitzaion. Ludi guztiko seme-alabei zuzendu zizkien Eguberriako itzaldiak askotan pake-deiak izan dira.

Artzai ta Irakasle.

Bere itzaldi ta idazki uagriak aztertzen baditugu bereala konturaten gera irakastea izan dala XII Pioik landu digun sororik zabalena. Aita Santuak, Pedrogan, Kristogandik kristau artaldea zaitzeko agindua jaso du. Artzai onen txistuak, urrezko erakuspen jator oiek ditugu. Bera izan degu argi, illunpeak uxatuz, 19 urte auetan. Kristo, Pedro ta Paulo bezela "dana danentzat" egin zaigu. Bere erakuspenetan adimen xeenak ere, animaren janari ta argi lortu dute. Jakintza arloan bere lanak zenbatu eziñala dira. Bere itza adimen guzietara jarririk agertzen zaigu. Ta bere itzaldiak irakurtzean nork esango luke Aita Santuak burua aspalditik

elurturik zeukala?

Soña zaartu zitzaion baiñan gogoia beti gazte, bizi ta ernai. Gogo orrek zemakion soñari ezoa, indar berri ta bizkorgarri. XII Piontzat gogoia, zuaitz zimurmuarentzat, ezo bizigarri bezela zitzaion. Gogoak ere eusten zion, Aita Santua izateak zekarzkion eguneroko lan astunetan.

Aita Santu onen itza lau aizetara zabaldu zan. Bera izan da ere Aita Santuetan lenengo radio ta telebisiioaz baliatu dana, orrela bere itza kristau guztien entzutera iritxiz. Mintzatzeko XII Pio bakarra izan degu. Izkuntzarik ezagutuenak ba-zekizkian ta orri esker seme-alabei Aitaren mintzoa ulergarri zitzaigun. Bere itzak dirgai zegien illunpetik oraindik ateragabekoei, bide okerretara saiestu ta obenetan murgildu ziranai ta bezez ere zeruko bidean aurrera zijoztenai. Berak, artzai zugar azalduz, bidetu du Kristoren artaldea zeruetako larretara, bere itzaldi ta idazki nagusien bidez. Auek naiz azaletik aztartsen jarri, liburu lodi baten orriak beteko lituzteke. Berrogeita bi idazki nagusi edo "Enciclica" eratu ditu; denak ezin aitatuz ezagutuenak or dijoaz:

Summi Pontificatus	1939
Mystici Corporis	1943
Div. Afflante Spir.	1943
Dieparae V. Mariae	1950
Mediator Dei	1947
Humani Generis	1950

Itzaldietan berriz Aita Santuaren lanak ez du mugarik. Batikano'ko jakin-iturritik millaka ta millaka gizonak edan dute, adimen xee ta mardulak (nekazari, ertilari, jakinzale, gaixo ta beren sendagille, ikasle, edestigille, langille-nagusi, langille, gudari, jostun, sendagille, ezparringille, t.a.) ase; bakoitzak gizartean daukan egitekoa, bere artu-emanetan nola jokatu ta lan-nekeekin zerua nola irabazi aietan argi ikusi du.

Azken itzak.

Azken illabete auetan XII Pionen jakin-iturriak gaiñezka egin dula dirudi. Iru asteen buruan, agorraren 10'tik urri-

llaren 4'ra, 15 itzaldiraño zuzendu zitun, oieta-
tik asko sendagilleai. Urrillaren 5'ean aizkeneko
aldiz Castalgandolfo'ko jauregitik notarioei zu-
zendutakoarekin amaitu zan XII Pioren itzaldien
lerro luzea. Baiñan ba-zun beste bat oraindik era-
tuta, Apuli'ko apaizgaiari egiteko asmotan:

Apaiza zer dan eta nolakoa bear dun izan
erakusten digu argi:

Jainkoaren aldetik, apaizari, kristau
izatearen aunditasuna bete-betean datorrio: Kris-
to bigarrena izatea. Bere aldetik berriz, gizona
danez, artu duan aunditasun orri, al duan neurri-
an erantzutera beartua dago, bere gai biurtuz, au
da, biotz guztiz bere nortasuna Kristoren nortasu-
nean murgildu, orrela apaizaren bizia Kristo de-
din. Kristo Apaiz Nagusia eredutzat arturik, bere
osotasuna beragan sortzen, txertatzen saiatu. O-
rrrela apaizak ez du bere bizia biziko, Kristorena
baizik; areago, Kristo berbera da beragan bizi da-
na (Gal. 2, 20).

Beste batean ola dio: "Apaiza Kristoren
eskuetan tresna bat besterik ez da; Kristok, iru-
digille bizkorraren antzera, trintxa egokiren bi-
dez animetan Jainkoaren irudia sortarazten du".

Orregatik apaizak bere izakeraren bi al-
derdiak (gizon da Jainko) batean bear ditu, beste-
la ez daiteke erabateko apaiz izan. Beraz bedi le-
nik oso-osorik gizon. Paulo donearen "perfectus
homo Dei" ori bete nai badu jatorriz ditun aberas-
kizunak, bagez ere animaren almenak edertu ta lan-
du bearrean arkitzen da, oiek danak santutasunak
erabat burutzen ditula. "Bitez garaian garaiko
jakintzetan ikasiak, orrela erriaren gogoa "jakin-
tsuak ta santuak" bete dezaten. Oiek danak bera-
gan ditunean apaiza egin bedi Kristoren esaneko;
bestela, Jainkoak ezer gutxi egin dezake lepa go-
gorrarekin".

Erakuspen jakintsuak eta jasogarriak
iñolaz ere XII Piok itzaldi ontan lerrotu dizki-
gunak. Bere itza azken egunetan ere dirdaitso zi-
tzaigun; baiñan une batetik bestera, illunbarre-
ko eguzki-printzak mendi-bean gordetzen diran an-
tzo, Aita Santuaren itza itzaldur zaigu eriotzaren
eragiñez, naiz gizonen oroimenetan betirako marka-
turik gelditu.

XXIII Jon, Aita Santu berria

Aita Santuaren itza ixildu da, bai, baño une baterako besterik ez. Mendi atzean sartu dan eguzkia biaramonean sortaldetik iñoiz baño ederrago, dizdiratsuago ateratzen zaigu bere urpezko dirdaiak erreka lañoak aizatuz, erri ta mendi margoak gozatuz itxaropen berriak sortzen dizkigula.

Orrela ere kristau erriak Aita illa negartu ondoren, bere seme zarrenak batzarrean bildurik, Aita Santua aukeratu du. Gogo Gurenak aukeratu dio Elizari Zuzendaria, ta len mundu guttitan "Aita Santua il da" zabaldu zan bezela, orain "Gora Aita Santua" diogu lau aizetara. Len, semen biotzak aita galtzean samin arkitzen ziran, orain berriz poz gañezka. Elizak berriz ere ba-du Artzaia, Zuzenlari, Itza ta txistu gozoa.

Ezer ez da aldatu. Jesukristo gaur, atzo ta beti. XXIII Jonek bere aurrekoak utzitako zama astuna bere gain artu digu; berak darama gizadi osoa bide ziurretatik ta bere babesean artaldea artzai zintzoarekin bezela. Ta Jainkoaren argiz erri artetik aukeratutako gizonak itzegin dio bere artaldeari. Pake itzak artzai berriarenak, aurrekoaren aztarnak jarraituz. Ortan ere biak Kristoren jokabideari jarrai diote: Berpiztu ondoren apostoluei azaltzerakoan emandako pake itzakin oles egin zien zien Kristok: "Pakea zuekin" (Jo 20, 19; Lc 24, 36). Ta aingeruak Be-lenen bezela, Aita Santuak gogo oneko gizonei pakea opa ta eskeintzen die. Izan ere gizadiaren zoriona pakearen esku dago; pakea bera bakarrik ludi ontako aberaskizun ta aurrerapenak baño iritsgarriagoa da. Ondasunak pakerik gabe, begiak argirik gabe edo janari gozoa goserik gabe bezela ditugu. Beraz, naiz ez izan erreza, pake ori iristen saia bear gera.

Entzun Aita Santuari: "Zer eskatzen dizue erriak? -die erri-gizonei-. Zer nai dute zuegandik? Ez dizkizue eskatzen noski anai-erailtza eta gizadiaren ondarena ekarri dezaketen izkillu ikaragarri oiek, ez, pakea baizik, bere babesean gizadi-sendi aundia onaro ta bere esku bi zi dedin..." Baiñan pake orri, kanpoko pake orri,

barnetik datorkio izatea: " Jainkoaren erlijio santuak indartu, sendotu ta ornitu dezake pakea" (XXIII Jon'ek Aita Santua egin ondoren Kardenalari zuzendu zien itzalditik).

Asmo berdiñak urratzen zizkien atzerrietako ordezkariel bera koronatu zuten eguenean. Beraz, gure Aitak, Artzaiak senidearteko pakea eskatzen digu bere lenengo itzaldian.

Koronazio egunean kristau erriari beste itzaldi entzungarri bat egin zion XXIII Jon'ek, Aita Santuaren egitekoa beste edozeren gaiñetik dagola aditzera emanaz: "Erroma'ko gotzaiaren egitekoa beste guztien gaiñetik artzaiarena da". Ez ordea, berak esaten digunez: "Gizon askoren usteak bide zuzenetik saiesturik dabiltz, Aita Santuagaz iritzi okerra dutela, erri gizon, giza-legetan bizkorra, jakintsua izan bear dula ustean. Aita Santuak gizonen naigabeen aurrean Josek bere anaiekin bezela jokatu beza, baiña batezere azaldu bedi Berri-Oneko Artzaiaren antzeko, Kristoren urrezko itz aiek egi biurtzen ditula "Ni naiz artegiaren atea". Egizko artzai eta gidari ere azalduko da artegi ortan artu dituan ardiak ez-ezen, urrutiko zelaietan galdurik, oraindik artzaiaren txisturik gabe dabilten ardi errukiorrak erakartzen saiatzen da. Baiñan ori dana aurrera ongi eramateko "egintzak berak baiño egintz oiek bizkortzen ditun arnasak garrantzi geiago du".

Amaitzeko dio, Aita Santuaren bizitza apaltasunean ta otzantasunean zindoturik bear dula egon, Kristok bezela bere erriari esan al dezaion: "Ikas ezazute Nigandik biotzez apal eta otzanak izaten". (Koronazio egunean egindako itzalditik).

Muxika'tar Errupin

Lazkao'ko Beditarra